

**UCHWAŁA NR 13/IV/2014
RADY GMINY OPATÓW**

z dnia 30 grudnia 2014 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok

Na podstawie art. 18, ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (DZ.U. z 2013r, poz.594 z późn.zmianami) oraz art. 41 ust. 2i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z 2007r Dz.U. nr 70, poz.473 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy w Opatowie u c h w a l a, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązująca od dnia 1 stycznia 2015r.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Opatów

Dariusz Zajac

Załącznik do Uchwały Nr 13/IV/2014

Rady Gminy Opatów

z dnia 30 grudnia 2014 r.

**PROGRAM GMINNY PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH NA 2015 ROK**

Opatów 2014 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	str. 3
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	str. 4
III.	DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCA NADUŻYWANIA ALKOHOLU	str. 7
	- Alkoholizm jako choroba	str. 7
	- Przyczyny popadania w uzależnienie	str. 8
	- Następstwa nadużywania alkoholu	str. 8
	- Wpływ nadużywania alkoholu na zdrowie człowieka	str. 9
	- Leczenie choroby cywilizacyjnej naszego wieku	str. 10
IV.	ALKOHOL WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY	str. 11
	- Wprowadzenie do badania	str. 11
	- Metodologia badania	str. 12
	- Badanie młodzieży	str. 13
V.	ALKOHOL WŚRÓD DOROSŁYCH	str. 13
	- Przesłępstwa i wykroczenia popełnione na terenie naszej gminy	str. 14
	- Przemoc domowa w rodzinie	str. 15
	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	str. 16
	- Bezrobocie w gminie	str. 17
	- Służba zdrowia a ochrona zdrowia pacjenta	str. 18
VI.	PODSUMOWANIE	str. 19
	- wnioski i rekomendacje z badań	str. 20

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Opatów na 2015 rok jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań na terenie gminy. Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Program ten nakłada obowiązek kształtowania polityki alkoholowej, ważne jest to aby był skuteczny w działaniu i prosty w realizacji.

Program zawiera zadania własne gminy, które wynikają z art 4¹ ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku znowelizowanej w dniu 30 sierpnia 2002 r. (DzU z 2002r. Nr 147, poz.1231 z późn. zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Opatów od kilku lat. Został on rozszerzony o dodatkowe elementy dotyczące problemu narkomanii. Ma on na celu wspieranie rodzin z problemem alkoholowym (zagrożonych alkoholizmem) i narkotykowym. Skierowany jest do wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, znajdujących się na terenie Gminy oraz wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych współpracą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art.41 ust. 1) nakłada na gminę obowiązek podejmowania następujących działań:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej

rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację w/w zadań. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 111 ustawy). Opłata ta stanowi dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację w/w zadań.

Program ten będzie realizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Koordynatorem programu GOPS.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina w Opatowie posiada charakter rolniczy, ma dobrą dostępność do szlaków komunikacyjnych, dzieli się na 10 sołectw. Są to miejscowości: Opatów, Wilkowiecko, Waleńczów, Złochowice, Zwierzyniec Pierwszy, Zwierzyniec Drugi, Iwanowice Małe, Iwanowice Naboków, Iwanowice Duże, Brzezinki.

Liczba mieszkańców gminy Opatów liczy 6880 mieszkańców, w tym 3412 mężczyzn i 3468 kobiet. Z ogólnej liczby mieszkańców - 4428 to osoby w wieku produkcyjnym, 1181 w wieku poprodukcyjnym, oraz 1271 w wieku przedprodukcyjnym.

W Urzędzie Pracy w Kłobucku zarejestrowanych jest 303 osób, w tym 154 kobiet, 46 osób pobiera zasiłek dla bezrobotnych. Stopa bezrobocia w gminie wynosi 7,0% na koniec października 2013 r.

Na terenie gminy brak jest poradni odwykowej, izby wytrzeźwień i stacjonarnego oddziału odwykowego. Nie ma również schroniska dla ofiar przemocy w rodzinie, Klubu Abstynenta i grup AA i Al.-Anon. Jest natomiast telefon zaufania 319-61-00, gdzie można uzyskać informacje z zakresu uzależnienia i leczenia problemów alkoholowych.

Działa Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz

punkt dla ofiar przemocy w rodzinie. W punkcie dyżurują: lekarz, pedagog, funkcjonariusz policji, terapeuta i prawnik.

Na terenie gminy znajdują się instytucje, organizacje i grupy środowiskowe zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych t.j.:

1. Instytucje administracji publicznej: Urząd Gminy.
2. Ośrodki Zdrowia w Opatowie i w Złochowicach.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi w: Opatowie, Iwanowicach Dużych, Wilkowiecko, Zwierzyńcu Pierwszym, Złochowicach, Waleńczowie.
6. Gimnazjum w Opatowie w którym działa świetlica środowiskowa i Młodzieżowa Akademia Życia w Gimnazjum.
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Opatowie oraz filie w Złochowicach i Waleńczowie, Kościoły parafialne w Opatowie, Iwanowicach Dużych, Wilkowiecku, Waleńczowie, Złochowicach. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca na terenie Gminy Opatów inicjuje wszelkie możliwe działania zmierzające do stosowania różnych form pomocy profilaktyczno-leczniczych nad osobami uzależnionymi od alkoholu. Na posiedzeniach Komisji na bieżąco prowadzone są dyskusje dotyczące podejmowanych działań oraz rezultatów tych działań. Wszelkie środki finansowe pozyskiwane są z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Opatów wchodzi:

1. Jerzy Szyja – Przewodniczący Komisji,
2. Joanna Krotla – Sekretarz Komisji,
3. Rafał Bachniak – członek,
4. Leszek Biernacki – członek,
5. Tomasz Floriański – członek,
6. Monika Mrowiec – członek,

7. Beata Spyra – członek,
8. Dariusz Zając – członek.

Do głównych celów funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy zaliczyć:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy Opatów;
- zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów;
- krzewienie trzeźwości i abstynencji;
- oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom;
- zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia;
- zmniejszenie rozmiarów niekorzystnych skutków nadużywania alkoholu dotyczących zdrowia, zaburzeń życia rodzinnego, naruszania prawa i porządku publicznego, etc.;
- promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- zwiększanie dostępności usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Podstawowe zadania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to:

1. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe.
4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków kontynuowania zezwoleń na sprzedaż lub

podawania napojów alkoholowych, na podstawie upoważnienia wystawianego przez wójta, art. 18 ust. 8 ustawy.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCA NADUŻYWANIA ALKOHOLU

Alkoholizm jako choroba

Nadużywanie substancji psychoaktywnych, zwłaszcza alkoholu, stanowią dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów ogólnoswiatowych. Zjawisko to jednak w naszym społeczeństwie urasta do szczególnych rozmiarów, stwarzając problem niezmiernie złożony i trudny do przezwyciężenia. Jest on tym poważniejszy, że większość osób pijących nie leczy się, a wielu ludzi nawet nie zdaje sobie sprawy z tego, że ma poważne problemy ze zdrowiem. Paradoks ten wynika z ogólnej tendencji do zaprzeczania, jaka występuje wśród osób alkoholizujących się, wspieranej przez ogólne przyzwolenie społeczeństwa.

Polska jest krajem, w którym możemy mówić o narastającym znaczeniu problematyki uzależnień, czemu sprzyjają obecnie następujące czynniki: otwarcie granic, rozluźnienie więzi rodzinnych, kryzys wartości, niepowodzenia szkolne, wysokie koszty leczenia odwykowego.

Napoje zawierające alkohol pojawiają się obok nas już w pierwszych dniach naszego życia, ponieważ świętowanie naszych narodzin odbywa się wśród toastów i brzęku kieliszków.

Gdy skończymy nasze życie prawdopodobnie alkohol będzie spożywany dla uczczenia naszej pamięci przez bliskie osoby przy okazji stypy.

A między tymi dwoma momentami będzie tysiące sytuacji, w których kufle piwa, lampki wina lub kieliszki wódki wywołują nastroje, wzruszenia, poczucie lekkości, rozluźnienie ekscytacji, uśmierzenie cierpień, rozweselenie rozczarowania, irytacje, gniew, ból, rozpacz, wstręt, lęk. Są wśród tych sytuacji noworoczne toasty, nastrojowe randki, parapetowe przyjęcia w nowym mieszkaniu, oblewanie awansu, wspólne śpiewy przy imieninowym stole, nocne męskie rozmowy, celebrowanie poważnych uroczystości i świąt, przyjęcia dyplomatyczne.

Ale są również domowe noce pełne grozy i płaczu dzieci, rozpacz zdradzonych i bitych żon, śmiertelne wypadki samochodowe, poranny kac i delirium pełne lęku i halucynacji, nowotwory, samobójstwa. Wielu ludzi popada bowiem w uzależnienie nie zdając sobie z tego sprawy. Każdemu potrzebna jest odpowiednio zorganizowana i zaplanowana pomoc w wyzdrowieniu.

Przyczyny popadania w uzależnienie

Powodów jest wiele. Najczęściej jest to brak pracy, czyli tak naprawdę brak środków do życia. Porzucenie przez bliską osobę, lub śmierć tejże osoby. Jakiś zawód życiowy, bądź samotność, niepowodzenie w pracy, zbyt szybkie tempo życia, czemu zazwyczaj towarzyszy nadmierny stres. Jakikolwiek by to problemy nie były, ich „zapijanie” nie spowoduje, że znikną. Wręcz przeciwnie trudności zaczną się nawarstwiać.

Następstwa nadużywania alkoholu

Tak samo jak powodów nadużywania alkoholu, tak samo i skutków jest niezliczenie wiele. M.in. wypadki samochodowe, pobicia, rozbite rodziny, złamane kariery zawodowe, samobójstwa, choroby. Występuje również szereg zaburzeń psychicznych, np.: utrata zainteresowań, spadek precyzji myślenia, szybkie męczenie się pracą umysłową, osłabienie koncentracji uwagi, zaburzenia pamięci, zwiększona drażliwość, skłonność do zachowań agresywnych, zmienność nastrojów. Alkoholik sprawia wrażenie, jakby przestał się liczyć z opinią publiczną. Staje się nieodpowiedzialny, nieuczciwy, nieobowiązkowy, a dla zdobycia alkoholu potrafi zaniedbać rodzinę. Traci poczucie tożsamości i kontakt z rzeczywistością, nie radzi sobie z emocjami i relacjami z otoczeniem. W miarę rozwoju choroby, tego typu zaburzenia mają stałą tendencję do nasilania się. Pojawiające się: wstyd, lęk, poczucie winy, huśtawka nastrojów powodują jeszcze większą chęć sięgnięcia po kieliszek – po to, by zapomnieć, uciec od rzeczywistości.

Pojawiają się także inne szkodliwe następstwa:

- szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym,
- alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych,
- naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe,
- naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi.

Wpływ nadużywania alkoholu na zdrowie człowieka.

Nadużywanie alkoholu wpływa negatywnie na cały organizm. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

Alkohol działa szkodliwie na niemal wszystkie tkanki i narządy. Alkohol i jego metabolity wchodzi w bezpośrednie reakcje z fizjologicznymi substancjami w organizmie. Działanie pośrednie alkoholu polega na silnym wpływie na homeostazę ustroju poprzez działanie na układ wegetatywny, dokrewny, odpornościowy, gospodarkę wodno-elektrolitową, wchłanianie niezbędnych składników odżywczych itp.

Toksyczne działanie alkoholu etylowego i produktów jego przemiany powoduje zmiany chorobowe w następujących układach:

- układ nerwowy: polineuropatia, zmiany zanikowe mózdzku i mózgu, zwyrodnienia w płatach czołowych, ubytek szarej substancji mózgu, encefalopatia Wernickego i inne;
- układ pokarmowy: przewlekłe stany zapalne błon śluzowych jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, zaburzenia perystaltyki jelit oraz upośledzenie wchłaniania, stany zapalne trzustki i wątroby (stłuszczenie, zwłóknienie i marskość) i inne;
- układ krążenia: nadciśnienie tętnicze, kardiomiopatia alkoholowa (zmiany zwyrodnieniowe włókien mięśnia sercowego, stłuszczenie i powiększenie serca)
- układ oddechowy: przewlekłe zapalenie błony śluzowej tchawicy i oskrzeli. U osób nadużywających alkoholu 10-krotnie częściej występuje rak jamy ustnej, krtani oraz tchawicy;
- układ moczowy: ostra niewydolność nerek, wzrost stężenia kwasu moczowego we krwi i związane z tym objawy dny moczanowej (zapalenie stawów spowodowane gromadzeniem się złogów moczanowych);
- układ hormonalny: nieprawidłowe wydzielanie testosteronu, zmniejszenie ruchliwości plemników i zniszczenie ich struktury. Hypogonadyzm i feminizacja u mężczyzn, u kobiet zaburzenia miesiączkowania, zanik jajników i maskulinizacja.

Alkohol wpływa na osłabienie systemu odpornościowego organizmu. Skutkiem tego

jest m.in. zwiększone ryzyko występowania pewnych odmian raka, zwłaszcza przełyku, wątroby, części nosowej gardła, krtani i tchawicy oraz raka sutka u kobiet.

Alkohol wywołuje też niedobory witamin i innych pierwiastków niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu. Następstwem owych niedoborów są zaburzenia widzenia, zmiany skórne, zapalenie wielonerwowe, zmiany w błonach śluzowych i szpiku kostnym, zaburzenia procesów rozrodczych, szkorbut i inne.

Alkohol wywołuje znaczące zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka: bezsenność, depresję, niepokój, próby samobójcze, zmiany osobowości, amnezję, delirium tremens, psychozę alkoholową, halucynozę alkoholową, otępienie (zespół Korsakowa).

Zatrważającym zjawiskiem jest **alkoholizm kobiet**, który o wiele częściej niż u mężczyzn prowadzi do psychodegradacji alkoholowej, co manifestuje się zanikiem uczuć wyższych i poczucia moralnego, narastaniem egocentryzmu, zawężeniem i obniżeniem zainteresowań, zanikiem krytycyzmu. Stosunkowo szybko następuje zubożnienie w stosunku do własnych dzieci oraz wulgaryzacja życia seksualnego. Przejawia się to prostytutką podejmowaną zarobkowo i towarzysko dla zdobycia alkoholu. U innych pojawiają się cechy osobowości histerycznej. U wszystkich proces starzenia się przebiega szybciej. Co jeszcze bardziej niepokoi piją kobiety w ciąży, co może mieć negatywne następstwa związane z rozwojem płodu. Jedna trzecia badanych Polek w wieku rozrodczym przyznała się do picia alkoholu podczas ciąży. Tymczasem należy wiedzieć, że największe szkody w organizmie rozwijającego się dziecka alkohol czyni w pierwszym okresie ciąży. Wtedy jeszcze wiele matek nie wie, że należy zmienić swój styl życia, gdyż nie są świadome ciąży. Picie w czasie ciąży stwarza ryzyko urodzenia dziecka z zespołem FAS (Alkoholowy Syndrom Płodowy). Dzieci urodzone z FAS narażone są na występowanie w ich rozwoju wielu zaburzeń i trudności w przyszłym życiu (np. problemy w nauce, ale również wiele innych).

Leczenie choroby cywilizacyjnej naszego wieku

Zadanie to jest bardzo trudne, ale nie jest nie do wykonania. Rozwój uzależnień oznacza zmiany w różnych obszarach życia człowieka. Proste wyeliminowanie alkoholu - abstynencja - może nie wystarczać do poprawy życia osoby uzależnionej. Osoba taka, mimo że nie będzie piła, może zachowywać się "jak pijana". Zdrowienie z uzależnienia jest

możliwe tylko dzięki ciężkiej pracy nad zmianą swego funkcjonowania w różnych aspektach życia. Wysiłek ten jest tak wielki, że bez odpowiedniego wsparcia i pomocy osoba uzależniona ma bardzo nikłe szanse na poradzenie sobie z problemem. Zaniedbanie tej pracy na ogół prędzej czy później prowadzi do powrotu do aktywnego picia.

W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Model leczenia tego schorzenia musi być dostosowany do takiego sposobu postrzegania tej choroby.

IV. ALKOHOL WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Wprowadzenie do badania

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy Opatów przeprowadzono **badanie ankietowe**, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców. Łącznie w badaniu wzięło udział **604 respondentów**.

I.	II.	III.
DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA (KLASY PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE) (478 osób)	DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY (100 osób)	SPRZEDAWCY ALKOHOLU (26 osoby)

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza **wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy**. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- **Problem alkoholowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,
- **Problem nikotynowy** – spożywanie, uzależnienie oraz dostępność dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,
- **Problem narkotykowy** – rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy,

- **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – skala problemu,
- **Korzystanie z komputera** – ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na zjawisko przemocy w Internecie.

Dane zostały zebrane w okresie października 2014 r., co pozwoliło na zrealizowanie łącznie 604 ankiet. Zróżnicowany dobór próby do badania pozwolił na pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy Opatów i uzyskanie informacji oraz opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych na terenie całej gminy.

2. Metodologia badania

Badanie diagnozujące problemy społeczne na terenie gminy Opatów zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu papierowej wersji kwestionariusza wśród dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu, elektronicznej wśród uczniów. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązała się przede wszystkim triangulacja źródeł danych, która polegała na zgromadzeniu danych od różnych grup uczniów (szkoły podstawowej, ponadpodstawowe), dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu na terenie gminy. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie.

W celu znalezienia odpowiedzi na główne kwestie problemowe przeprowadzone zostały trzy komplementarne badania. Do badania wybrano trzy grupy, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów: uczniów, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców alkoholu. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie, czego efektem końcowym jest niniejszy raport z badań.

Kwestionariusz ankiety użyty w badaniu miał, niezależnie od badanej grupy, podobną konstrukcję. Różnice w kwestionariuszach kierowanych do różnych grup, związane były przede wszystkim z ich specyfiką, która wymagała szeregu spersonalizowanych pytań – np. w przypadku sprzedawców pytano przede wszystkim o doświadczenia zawodowe oraz opinie o nasileniu zjawisk wśród młodzieży niepełnoletniej. Ankieta wypełniana była samodzielnie przez badanych /w przypadku uczniów przy użyciu komputera/, co ma niebagatelną rolę w przypadku badania postaw i opinii względem delikatnych i drażliwych kwestii (alkoholizm, przemoc, zażywanie narkotyków). Przed przystąpieniem do ankietowania młodzieży za każdym razem uzyskano zgodę dyrekcji szkół na przeprowadzenie badania w placówce szkolnej. Ankietowani, przed udziałem w badaniu, poinformowani zostali o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania internetowych kwestionariuszy, tak by unikać ewentualnych braków danych.

3. Badanie młodzieży

3.1 *Spożywanie alkoholu*

Z przeprowadzonych badań wynika, że nieznaczny odsetek uczniów dopuszcza się spożywania napojów alkoholowych. Zjawisko to nasila się wraz z wiekiem. Alkohol spożywany jest najczęściej podczas imprez i dyskotek, na świeżym powietrzu, czasem w domu.

Motywacją do sięgania po alkohol jest najczęściej zaimponowanie innym, lepsza zabawa lub chęć wyluzowania się.

Zwykle alkohol jest zdobywany za pośrednictwem starszych kolegów lub w inny sposób.

Jeżeli chodzi o wiedzę uczniów na temat alkoholu, to trzeba wskazać, że niektóre osoby nie zdają sobie sprawy z tego, że piwo to jeden z rodzajów alkoholu.

3.2 *Palenie papierosów*

Większość uczniów wskazuje na to, że nie pali papierosów, ale do spróbowania papierosów przyznaje się nieznaczny odsetek, jak również do tego, że niektórzy palą regularnie. Palenie papierosów dotyczy w szczególności młodzieży starszej.

3.3 *Narkotyki i dopalacze*

Większość badanych stwierdza, że nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyki lub dopalacze, chociaż niektórzy potwierdzają, że próbowali.

3.3 *Przemoc rówieśnicza*

Potwierdza się to, że wśród młodzieży istnieje przemoc rówieśnicza choć nie jest to problem powszechny. Ponadto potwierdza się również zjawisko przemocy domowej.

Jeżeli chodzi o korzystanie młodzieży z Internetu, to większość korzysta z rozważą, a niektórzy sporadycznie tylko w przypadkach gdy zachodzi taka konieczność.

Z badań wynika, że młodzi przy korzystaniu z Internetu spotkała z sytuacjami podszywania się przez inne osoby, otrzymywaniem przykrych wiadomości lub śledzenia ich działań przez inne osoby.

V. ALKOHOL WŚRÓD DOROSŁYCH

Jeżeli chodzi o spożywanie alkoholu przez dorosłych to najbardziej popularnym alkoholem jest piwo, następnie wódka oraz inne alkohole.

Niepokojącym problemem są sytuacje prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu. Stwarza to bezpośrednie niebezpieczeństwo nie tylko dla kierowców pojazdów, ale również dla innych użytkowników dróg.

Dorośli mieszkańcy wskazują na różne zagrożenia między innymi na to, że młodzi ludzie sięgają po alkohol, a także próbują innych używek.

Wskazują także na różne problemy społeczne, które mają wpływ na to, że osoby sięgają po alkohol między innymi bezrobocie.

Dorośli mieszkańcy są zdania aby niepełnoletnim nie sprzedawać alkoholu czy papierosów.

Badani mieszkańcy przyznali, że jest im wiadomo o tym, że w obrębie niektórych sklepów dochodzi do spożywania alkoholu choć to zjawisko nie jest powszechne.

Jednak niektórzy sprzedawcy alkoholu przyznają, że w związku ze pożywaniem alkoholu w obrębie sklepu byli zmuszeni zawiadomić policję.

Przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie naszej gminy

Z danych Powiatowej Komendy Policji w Kłobucku – Wydział Prewencji, wynika iż na terenie gminy Opatów dokonano przestępstw różnej kategorii. Dane te przedstawia poniższa tabela – za rok 2012 i za trzy kwartały 2103r

	Ogółem		w tym przez nieletnich		w tym w związku z alkoholem	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
samobójstwa	0	2	0	0	0	0
Uszkodzenia ciała	3	0	0	0	0	0

Bójki i pobicia	0	1	0	0	0	0
Kolizje	0	27	0	0	0	0
Znęcanie się nad rodziną	9	8	0	0	0	0
Kradzież mienia prywatnego	11	11	0	0	0	0
Kradzież z włamaniem	6	4	0	0	0	0
Osoby w izbach wytrzeźwień	0	0	0	0	0	0
Wypadki zabici	2	4	0	0	0	0
Wykroczenia dot. bezpieczeństwa w komunikacji	30	18	0	0	30	18
Ranni	3	4				
Wykroczenia	111	89	0	0	43	28
Zniszczenie mienia	1	2	0	0	0	0
Kolizje, wypadki drogowe	48	31	0	0	2	0

Tab. 2 Ujawnione przestępstwa na terenie gminy Opatów

Przemoc domowa w rodzinie.

"Niebieska Karta" działa od 1 października 1998 roku w policji i pomocy społecznej. Jest to procedura interwencji w sprawach przemocy domowej. Ułatwia rozpoznawanie i dokumentowanie takich przypadków i organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych.

Karta ta jest więc bardzo istotnym elementem w walce z przemocą w rodzinie. Dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej o znęcanie się. Sprawca przemocy obecnie musi zdawać sobie sprawę, że zastraszanie ofiary,

zmuszanie jej do wycofania zeznań nie uchroni go przez odpowiedzialnością. Na terenie naszej gminy wpłynęło 23 Niebieskich Kart. W 2014 roku w wyniku działalności Zespołu Interdyscyplinarnego z Niebieskiej Karty zgłoszono 14 osób z problemem alkoholowym.

Instytucją zdrowotną pracującą w systemie całodobowym wspomagającą działanie służb porządku publicznego jest Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi który swoją siedzibę ma w Częstochowie.

Do zadań wykonywanych przez pracowników Ośrodka Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi należą:

- opiekowanie się osobami w stanie nietrzeźwości
- udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higienicznych i sanitarnych
- udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości pierwszej pomocy sanitarnej w nagłych przypadkach
- przyjmowanie osób w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób
- informowanie o szkodliwości nadużywania alkoholu
- zachęcanie i motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Celem działania pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać, zapobieganiu tym sytuacjom, pomoc osobom i rodzinom w wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym pomocy zajmują się pracownicy socjalni z ustaloną rejonizacją.

Wśród rodzin korzystających z pomocy największą grupę ludzi stanowią, bezrobotni jak również rodziny, w których występuje długotrwały problem alkoholowy.

Obserwując współczesną rzeczywistość łatwo można zauważyć, że zjawisko uzależnień stale się nasila. Do starych, lepiej poznanych typów uzależnień, kolejno dochodzą nowe. A więc nie jest to już tylko alkoholizm, narkomania, lekomania, nikotynizm ale także: hazard, uzależnienie od komputerów, telewizji, zakupów i wiele innych. Jak dotąd, jednym z najczęstszych, a w nowym społeczeństwie najbardziej rozpowszechnionym przynoszącym ogromne straty na poziomie osobistym, rodzinnym i społecznym jest uzależnienie od alkoholu. Poważnym problemem jest leczenie odwykowe osób, którzy są klientami ośrodka pomocy społecznej, bezrobotnymi, bezdomnymi bądź też jedynymi żywicielami rodzin.

Dzieci z rodzin biednych i nadużywających alkoholu są objęte programem wieloletnim „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W związku z powyższym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy w formie zakupu posiłków dla 7 dzieci dożywianych w stołówkach szkolnych, udzielono 17 zasiłków stałych z tyt. niepełnosprawności oraz niezdolności do pracy z racji wieku, 34 zasiłków celowych ponadto 20 osób otrzymało zasiłki okresowe.

Nawiązując do problemów alkoholowych w rodzinach nie są to jednak wszystkie dane, gdyż wiele przypadków nie jest zgłaszanych ze względu na lęk i obawę przed konsekwencjami zgłoszenia bliskiej osoby.

Ponadto na co dzień jest realizowana pomoc usługowa w środowisku zamieszkania osób starszych, chorych, niepełnosprawnych. Na bieżąco takie osoby są kierowane do ośrodków wsparcia, gdzie otrzymują wsparcie finansowe w formie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, likwidację barier architektonicznych.

Zdarza się jednak, że pomimo naszych działań osoba nie jest w stanie dalej funkcjonować w środowisku zamieszkania a wpływają na to różne czynniki, wielokrotnie niezależne od samej osoby potrzebującej, wtedy taka osoba jest kierowana do schroniska bądź do domu pomocy społecznej.

Bezrobocie w gminie

Bezrobocie jest zjawiskiem, które może dotknąć każdego mieszkańca z naszej gminy. Utrata pracy przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej – prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi jego konsekwencjami.

Bezrobocie jest również jednym z zagrożeń sprzyjającemu rozszerzeniu się zjawiska alkoholizmu tkwiącym w otaczającym nas środowisku.

Bezrobocie w gminie Opatów utrzymuje się na niskim poziomie w porównaniu z innymi gminami na terenie naszego powiatu, zachowuje tendencje spadkową, co możemy pokazać w poniższej tabeli:

Gmina Opatów	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku			Liczba ofert pracy		Stopień natężenia bezroboci a
			Ogólnie	Kobiety	Ogólnie	Kobiety	% ogółem	
30.11 2013 r.	364	199	88	57		12	0	8,4
30.11. 2014 r.	270	134	36	15	15,2	0	0	6,2

Tab.4 Sytuacja na rynku pracy na terenie gminy Opatów.

Celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.

Służba zdrowia a ochrona zdrowia pacjenta.

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Bardzo ważna jest pierwsza pomoc i rozpoznanie problemu alkoholowego u pacjenta. Lekarz powinien szybko zareagować, odpowiednio przedstawić problem i zmotywować do działania. Publiczna służba zdrowia powinna również reagować w przypadkach przemocy, pomagać rodzinom które doznały krzywdy spowodowanej przez osoby nadużywające alkoholu. Zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia ciała, Zawsze też występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. Oprócz udzielania pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy

- ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
  - poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
  - wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach (Zaświadczenie wystawione przez każdego lekarza może być dowodem w sprawie, nie rozstrzyga ono jednak o prawnej kwalifikacji czynu i dlatego lepiej jest mieć obdukcję wystawioną przez lekarza sądowego.),
  - poinformowanie ofiar o możliwościach, miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
  - w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb, np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa podczas badania (ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego) powiadomienie organów ścigania.

W 2013 roku Ośrodek Zdrowia w Opatowie skierował na leczenie odwykowe 4 osoby.

VI. PODSUMOWANIE

Z danych Powiatowej Komendy Policji w Kłobucku wynika że w 2013 roku na terenie gminy Opatów 89 osób popełniło wykroczenia – w tym 28 osób pod wpływem alkoholu.

Na terenie gminy ok. 55 osób nadużywa alkoholu, w tym 25 osób jest objętych pomocą co wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowie.

Picie napojów alkoholowych wśród szkolnej młodzieży rośnie wraz z wiekiem. Najczęściej inicjacja alkoholowa ma miejsce między 10-13 rokiem życia. Początek inicjacji alkoholowej w niektórych przypadkach ma miejsce już w wieku 7-10 lat. Wśród uczniów najpopularniejszym spożywanym alkoholem jest piwo. Dzieci i młodzież bez problemu mogą kupić alkohol w sklepie.

Warto zwrócić też uwagę na dostępność narkotyków oraz dopalaczy na rynku, co skutkuje zażywaniem tych środków.

W związku z powyższym realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należy podjąć działania na rzecz dzieci i młodzieży, szczególnie tej zagrożonej wykluczeniem społecznym. Niemniej ważny jest aspekt niesienia pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko patologii (alkoholizm i inne uzależnienia).

Wnioski i rekomendacje z badań

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie gminy Opatów wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych ze strony gminy.

- Dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały, że na problem alkoholowy narażeni są przede wszystkim uczniowie szkół gimnazjalnych.
- Alkohol przez osoby niepełnoletnie najczęściej spożywany jest na dyskotekach, imprezach oraz na świeżym powietrzu. Są to miejsca, gdzie młodzież powinna znajdować się pod opieką osób dorosłych. Jednocześnie stanowi to rekomendację dla instytucji policji, by częściej monitorowali te miejsca na terenie gminy, ze szczególnym wyczuleniem na obecność osób niepełnoletnich.
- Kierowanie działań profilaktycznych nie tylko bezpośrednio do młodzieży narażonej na problem z substancjami psychoaktywnymi ale również do ich rodziców, opiekunów oraz nauczycieli szkolnych.
- Najczęściej wskazywanym powodem sięgania po alkohol przez młodzież jest przede wszystkim chęć zaimponowania innym oraz lepsza zabawa i wyluzowanie. Wskazuje to na potrzebę działań profilaktycznych skierowanych do uczniów, które mogłyby uświadomić negatywne konsekwencje spożywania alkoholu w młodym wieku.
- Zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Położenie nacisku na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów .
- Wielu spośród badanych wskazuje, że nie posiadało wiedzy w obszarze klasyfikowania piwa jako jednego z rodzajów alkoholu oraz stwierdzenia, że na uzależnienie od alkoholu narażony jest każdy. Przeprowadzenie działań

profilaktycznych odnośnie problemu uzależnienia od alkoholu, które pozwoliłyby na obalenie popularnych przekonań i stereotypów związanych z alkoholizmem.

- Podobnie jak w przypadku problemu alkoholowego na problem nikotynowy narażeni są przede wszystkim uczniowie klas starszych.
- Należy zastanowić się nad prowadzeniem działań zapobiegawczych w zakresie narkotyków i dopalaczy, nie tylko związanych z przekazywaniem informacji i uzupełnianiem wiedzy uczniów, ale przede wszystkim kształtowaniem postaw wobec szkodliwych środków i odpowiedzialności za podejmowane działania.
- Badanie pokazało dużą rolę telewizji i Internetu w kształtowaniu postaw i opinii względem substancji odurzających. Stosunkowo duży odsetek uczniów wskazuje również szkołę jako źródło wiedzy na ten temat, co stanowi przesłankę do prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych za pośrednictwem szkoły.
- Prowadzić cykliczne szkolenia z grupą największego ryzyka narażenia na kontakt z substancjami psychoaktywnymi (najstarszymi uczniami), uświadamiać skutki zażywania narkotyków lub dopalaczy oraz przekazywać profesjonalnej wiedzy na temat uzależnieniami – gośćmi tego typu spotkań mogą być osoby, które wyszły z nałogu i są wiarygodnym źródłem informacji dla młodych ludzi.
- Badani uczniowie i młodzież spotkali się ze zjawiskiem przemocy rówieśniczej. Należy zauważyć, że teren placówki szkolnej powinien być miejscem, gdzie młodzi ludzie będą mieli poczucie bezpieczeństwa. W tym obszarze również można prowadzić działania profilaktyczne np. przeprowadzenie spotkania z młodzieżą szkolną mającą na celu przekazania wiedzy na temat możliwości reagowania na zauważenie zachowań agresywnych.
- Większość badanej młodzieży nie doświadczyło przykrych zachowań w Internecie. Wśród osób, które miały styczność z tego typu zachowaniem najczęściej otrzymało przykre wiadomości, było śledzone w Internecie lub ktoś podszywał się pod nich. Należałoby przeprowadzić cykl spotkań z młodzieżą szkolną mającą na celu zwiększenie bezpieczeństwa podczas korzystania z Internetu.
- Rozważyć potrzebę opracowania lokalnych programów na rzecz zwiększenia świadomości mieszkańców gminy odnośnie występujących problemów społecznych i możliwości reagowania na sytuacje naruszenia prawa, ze szczególnym naciskiem na

dzieci i młodzież niepełnoletnią. Głównym celem programu byłoby zwiększenie postaw proobywatelskich na terenie gminy.

- Policja powinna prowadzić szeroko zakrojone akcje prewencyjne związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu. Sytuacje prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu mają miejsce na terenie gminy. Zjawisko to niepokoi bo wiąże się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowi bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej.
- Należy podkreślić, że działania profilaktyczne na terenie gminy Opatów powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny oraz nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły.

Harmonogram realizacji zadań i kosztorys gminnego programu profilaktyki na 2015 rok

Lp.	Kierunki działania	Formy i rodzaj realizacji	Realizujący zadanie współdziałający	Termin realizacji	Koszt
1	2	3	4	5	6
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	1) Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie terapii	Gminna Komisja RPA,GOPS, nauczyciele, księża	Ciągły	-
		2) Informacja o skutkach choroby alkoholowej (rozprowadzanie ulotek, broszur i poradników)	Gminna Komisja , sołtysi szkoły	ciągły	-
		3) Pomoc psychologa i lekarza psychiatrii	Poradnia odwykowa Kłobuck godz.9 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰ każdego dnia	stały	-
		4) Praca z grupą psychoedukacyjną	Terapeuta psycholog	Wg odrębnego planu	-
		5) Oświata zdrowotna i możliwość uzyskania pomocy farmakologicznej. Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów	Ośrodki zdrowia	stały	-
		6) Kontynuacja działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu członków ich rodzin .Konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych i współuzależnionych	lekarz, pedagog i psychoterapeuta, policjant, prawnik	stały	1.680zł 4.000 zł

		7) Uczestnictwo osób uzależnionych od alkoholu w zajęciach terapeutycznych w systemie ambulatoryjnym w OTUA w Parzymiechach lub Poradni Przeciwalkoholowej w Kłobucku			
II	Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1)Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo wychowawczych, dofinansowanie obozów i kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci	Przewodniczący Komisji RPA	ciągły	2.000zł
		2)współdziałanie z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie 3) Wspieranie różnorodnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskiej Kart”	GOPS, GK RPA		
		4) inicjowanie kontroli środowisk patologicznych przez zespoły interdyscyplinarne tj. policja, opieka społeczna, lekarz, psychoterapeuta	GOPS, Gminna Komisja RPA we współdziałaniu z Policją, Zespół Interdyscyplinarny	I i II półrocze	
		5) zorganizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci z grup ryzyka w świetlicy socjoterapeutycznej	Gminna Komisja RPA	ciągły	3.200zł

		oraz prowadzenie zajęć w świetlicy środowiskowej			
		6) Współfinansowanie kosztów związanych z utrzymaniem pomieszczenia świetlicy środowiskowej i socjoterapeutycznej w Opatowie , Iwanowicach Dużych i Wilkowiecku	GK RPA	I półrocze II półrocze	5.000zł
		7) Bieżąca działalność telefonu zaufania 8) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym	Sekretarz Komisji	stały	600zł
III	1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1) Organizowanie lokalnych i regionalnych kampanii i innych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców a) przystąpienie do ogólnopolskiej akcji „Powstrzymaj pijanego kierowcę” b) zakup materiałów informacyjnych we współpracy z policją, rozpowszechnianie ich w czasie kontroli drogowych 2) Współpraca lekarz-pielęgniarka, GOPS, Komisja RPA, Policja, nauczyciele, księża3) 3) Współpraca z Powiatowa Poradnia Psychologiczno Pedagogiczną w Kłobucku 4) Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz działalność rekreacyjno-sportowa poza lekcjami na terenie gminy: a. nauka gry na instrumentach w Opatowie i Złochowicach b. wyjazdy na pływalnie c. biegi przełajowe d. udział w Dniu Dziecka	Przewodniczący Komisji i Komenda Powiatowa Policji	stały	- 1000 zł
			Przewodniczący Komisji Dyrektorzy szkół	ciągły	21.300zł

		<p>e. organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych szkolnych i gminnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gminny turniej tenisa stołowego - zawody strzeleckie itp. <p>f. zajęcia sportowe jako rozbudzanie zainteresowań własnym zdrowiem i rozwojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztańczona szkoła - zajęcia z rytmiki - „kreatywna wyjątkowa nasza szkoła podstawowa” <p>5) dożywianie dzieci</p>	GOPS GK RPA		3.700zł
2. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z problematyką alkoholową obejmujących różne sfery funkcjonowania lokalnej społeczności	1) problematykę antyalkoholową przekazywać na spotkaniach Młodzieżowej Akademii Życia oraz rodzicom na wywiadówkach szkolnych	Dyrektorzy szkół Przewodniczący komisji opiekun MAŻ	ciągły	-	
	2) Zwrócenie szczególnej uwagi na uczniów ze środowisk patologicznych celem przeciwdziałania znęcaniu się rodziców nad dziećmi – ścisła współpraca nauczyciel – rodzic – lekarz – psycholog ,pedagog szkolny	Dyrektorzy szkół Wychowawcy klas GK RPA GOPS	ciągły	-	
	3) Kontynuacja konkursów na temat szkodliwości picia alkoholu - konkurs plastyczny o tematyce antyalkoholowej i porządku publicznego „Zawsze bezpiecznie – zawsze bezpieczni”	Przewodniczący Komisji Dyrektorzy Szkół	ciągły	1.500zł	

		4) Udział w biegach OTUA Parzymiechy 5) udział w ogólnopolskiej akcji "Zachowaj trzeźwy umysł"	GK RPA GK RPA	Cały rok	300zł 2.000zł
		6) Wypożyczenie filmów i książek o tematyce przeciwalkoholowej, w oparciu o nie prowadzenie zajęć w szkołach	Nauczyciele Dyrektor GBP	ciągły	-
		7) Zajęcia na temat profilaktyki alkoholowej w szkołach dla uczniów klas VI i klas gimnazjalnych w ramach lekcji wychowawczej	nauczyciele	Maj listopad	-
		8) Programy edukacyjne dla rodziców prowadzone w szkołach przez lekarzy i psychologów	GK RPA Dyrektorzy szkół	Maj listopad	-
		9) Udział w kampanii profilaktyczno-edukacyjnej „Postaw na rodzinę”	Sekretarz Komisji GOPS we współpr. Z Centrum Pomocy Rodzinie	ciągły	-
		10) Kontynuacja działalności Młodzieżowej Akademii Życia w Gimnazjum Opatów	Przewodniczący Komisji opiekun MAZ	ciągły	-
	3. Podejmowanie kampanii edukacyjnych wykorzystując środki społecznej komunikacji współpraca z mediami	1) Problematykę alkoholową zamieszczaną w Świat Problemów, Remedium i przekazywać do szkół, ośrodków zdrowia, bibliotek i Młodzieżowej Akademii Życia	Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji	ciągły	-

		<p>2) Kontynuacja współpracy z proboszczami pod hasłem zgubnych nawyków picia alkoholu, palenia papierosów i brania środków psychoaktywnych</p> <p>3) Kontynuowanie współpracy z lokalnymi mediami</p> <p>4) Promocja działań poprzez: a) prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez biuletyn informacyjny b) redagowanie strony internetowej poświęconej tematyce przeciwdziałaniu alkoholizmowi i innym uzależnieniom.</p>	<p>Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji</p> <p>Sekretarz Komisji Informatyk UG</p> <p>Sekretarz Komisji Informatyk UG</p>	<p>sierpień</p>	<p>-</p>
		<p>5) Organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni np. trzeźwości, debat lokalnych w celu zwiększenia widoczności prowadzonych kampanii - współfinansowanie zakupu aparatury nagłaśniającej</p> <p>6) Udział w kampanii profilaktyczno-edukacyjnej „Postaw na rodzinę”</p>	<p>Sekretarz Komisji</p>		<p>500 zł</p> <p>800 zł</p>

IV.	Szkolenia	<p>1) Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pełnomocnika.</p> <p>Udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu na zasadach zwrotu kosztów podróży pracowników urzędu</p> <p>2) Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym</p> <p>a. dofinansowanie kursów specjalnych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym</p> <p>b. Organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia mające na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych</p> <p>c. Współpraca z Powiatowa Poradnia Psychologiczno Pedagogiczną w Kłobucku</p>	GK RPA	ciągły	1000zł 500zł

V	1. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych	1. Tworzenie lokalnej koalicji trzeźwościowej tj. forum grupującego profesjonalistów, osoby wpływowe zainteresowane problematyką polityki wobec alkoholu, a także „entuzjastów”	GK RPA	ciągły	-
		2. Dofinansowanie a) Stowarzyszeń i organizacji realizujących zadania w zakresie profilaktyki - Kłobuckie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich ATOL b) świetlic środowiskowych c) współorganizowanie ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Klubów Abstynenckich w Olsztynie k. Częstochowy d) współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w oparciu o ustawę o pożytku publicznym i wolontariacie a także wymiana informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	GK RPA	ciągły	4.000zł
		3. Umożliwienie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych zawodów stykających się w swej pracy z osobami z problemami alkoholowymi			200 zł

2. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji gminnego programu RPA	1. Doposażenie Punktu Konsultacyjnego w materiały : książki, broszury, plakaty i ulotki Prenumerata pism trzeźwościowych : - Świat Problemów 1 szt. - Remedium 1 szt.	Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji	2013	500zł
		Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji		400 zł 300 zł
	2. Ryczałt opiekuna MAŻ – 1 Osoba x 6 godz. miesięcznie	Sekretarz Komisji		1800 zł
	3. Inne wydatki – delegacje, materiały piśmienne i biurowe - opinie biegłych, koszty sądowe	Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji		5220 zł
	4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji RPA: 1) za wyjazdy na szkolenia lub do sądu- na zasadach przyjętych dla pracowników Urzędu Gminy Opatów 2) za pracę obejmująca zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie GKRPA otrzymują : zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne Przewodniczący Komisji –500zł Sekretarz Komisji – 400 zł 3. Pozostałym członkom komisji za udział w posiedzeniu komisji ,zespołów kontrolujących, zespołów rozpatrujących indywidualne sprawy - 100zł za posiedzenie - wywiady środowiskowe 75 zł za 1 wywiad	Wójt Gminy		10.800zł 1600 zł 4800 zł 1300zł

VI	<p>Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ oraz 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego</p>	<p>W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu – osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobom do lat 18 - na kredyt lub pod zastaw, <p>wszczęcie procedury dotyczącej wstrzymania koncesji i skierowania wniosku o ukaranie do Sądu Dotyczy to również handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa</p>	<p>Wójt Gminy Zespół kontrolny</p>	<p>stały</p>	<p>-</p>
VII.	<p>Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej</p>		<p>Kierownik GOPS GK RPA</p>		

VIII	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Odbywanie posiedzeń Komisji, kierowanie na badania. Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do Sądu Rejonowego	Przewodniczący GK RPA Sekretarz Komisji Zespół ds.		
		Z opracowanym programem zapoznać Komisję RPA, Wójta Gminy i Radę Gminy	Przewodniczący Komisji	IV kwartał	
		Zatwierdzić uchwałą Rady Gminy program na 2016r i zapewnić jego sfinansowanie z bieżących wpływów za korzystanie z zezwoleń a także ze środków gminy	Wójt Gminy Sekretarz Gminy Przewodniczący Komisji Skarbnik Gminy	Grudzień 2015	
				Ogółem	81.000zł